ԹԻՒ 448 Ի· ՏԱՐԻ ԵՐՋԱՆ Թ· 1875 15 ՅՈՒՆՈՒԱՐ ՀՈՒԼԻՍԻ 27

ՅԱՌԱՋ ԹԼԻ ԵՏ

Լինի հանուր խնդիրը մը դարձած՝ աւելն մարդ իրարու կը հարցնէ թէ, յառաջ կերթանք կոր թէ ետ։

Ոմանք կըսեն թէ յառա՛ջ, ամենքս ալ թէ ետ, հարկաւ մարդկէ ամէնքն ալ մէկ խելք չեն ա՛ սակայն սոսկ օրինակ ճշմարիտ ալ իրենք ալ չեն գիտեր։

Գաղաւ մեզի, մենք ոտ չատ աղէկ գիտենք թէ, մեր այսօրուան վիճակը, մեր նախնեաց վիճակին հետ բազդատելով, այնքան յառաջ գացինք որ, աշխարհիս ծայրէն հասնելնուս մատ մը միայն է։

Օրինակի համար։

Առաջներէն մեր մէջ չուկէ չիտակ հայկերէն մաքուր լեզու խօսող մը տեսնէին նէ՝ կամ Հայր Սրբէին կ՚երթէին կամ Զամուրճի պատուելին, իսկ հիմայ ամէնքնիս ալ այնպէս չատ լեզուներ գիտենք որ մէրիկա խօսք ընծեղնա քան լեզուէ բառ մը հազիւ կարենանք կոր։

Առաջ ազգասիրութիւնը մեծ նշանակութիւն ունէր և ըսուր՝ միշտ մարդու աչք կեր՝ կամ ազատ աչքի գոյե տէ պէյ կ՚ինէնալ բռնէ։

Առաջներէն իւր մէկ կնիկը չենք նայեր պահող երկի մարդը գովելով բերանէն վար չէր եգար կամ հիմայ երեք չորս կնիկ պահող երկի մարդեր ունինք, որոնց եբեան անդամ տեսնող չկայ։

Առաջներէն կանայք երեսնին հասար լաթերով կը ծածկէին, իսկ այսօր ներկարարի վրձինով կը ծեփեն կոր։

Առաջ նոր հարսերը խօսք ընել չդիտցող նուն հօրը տարի կէտրոյ տալ չեր կրնար կեցնալին, իսկ հիմայ աւագն իրենց կէտրոյը ներեցէք չեն թողուր կոր խօսելու։

Առաջներէն մեր մէջ հարուստ տիրեմ օղի խմողին զարմանալով կը նայէին, հիմայ տա-

հասարակ ֆրանկ մը կը խմեն կոր, և ըստ անգամ բրած չունին։

Առաջ մեր երիտասարդները մինչև որ ձեռքով պեխերնին չոլորէին՝ ծխախոտ խմելու կամենային, իսկ հիմայ փա՛ռք աստուածային, օրօրոցի մանուկին անգամ ծխի տեղ սիկառը բերնէն վար առած չունի։

Առաջները մեր հարստութիւնը այնքան պզտիկ բանէ կը բաղկանար, որ 80 քէսէլին է տէյի մատով կը յուզունէին, իսկ այսօր ամենէն չը հասնած մարդը մէկ ֆրթի նստելուն՝ 40–50 լիրայ կուտայ ու բան մ՚ալ չիմանար կոր։

Առաջ մէկը մինչև 40 տարեկան ալ ըլլար նէ՝ — ես կարգուելու միտք ունիմ, դնա տուտու լինծի աղջիկ մը գտիր — ըսելու կամչնար. իսկ հիմայ աղջիկները իրենց ձեռքովը իրենց երիկ կը գտնեն կոր, և կամ երէք ծնողքնին իրենց հարար մանչ մը ընտրեր է նէ՝ — մայրիկ, ես սա մանչը չեմ ուզեր, ան կուզեմ — ըսելու կելլեն կոր, մայրն ալ բէք աղէկ ըսելով, կը հանէ աղջիկը Մալթըզի մը կուտայ կոր գլխուն չաբխային թամահ ընելով։

Առաջ պզտիկ տղոց «ալֆ-ֆնուն» կուգայ կոր ըսէիր նէ՝ լեղապատառ մօրը դիրկը փախչելով անոր կը պլլուեր, իսկ հիմայ ֆոթոգրաֆ ելլաս ըսեն նէ՝ տղան քաղաքավարութեամբ մը հայինդանակը յարկաւակածին պէս տանը դուռը վազելով, մարդ մը չը սեռնելու ըլլայ նէ, վեր կելլէ — լինծի ինչո՞ւ սուտ խաբեցիր, բարայ տուր նայիմ, չենէ սա դանակը հիմայ փորդ կը խոթեմ— ըսելով։

Վերջապէս աչքերնիս ո՛րդի դարձնենք, ամէն կողմնանէ ալ ինքզինքնիս բաւական յառաջ դացած պիտի տեսնենք, և այնքան յառաջ, որ երթէ պահմը ուզենիս մեր անցեալ վիճակին վրայ դարձնենք՝ բնաւ հաւատալնիս չըգիտի դայ թէ մենք մեր այն հայրերուն զաւկներն եղած ըլլանք։

Ա՛ս ալ քիչ մը քիչ յառաջադիմութիւն չէ, այնպէս չէ՞։

ԾԱՂՐԱՍԻՐԱԿԱՆ

(Շարունակութիւն տես թիւ 447)

Զ.

ՈՒՍՈՒՄՆԱԿԱՆ ՀԱՅ ՕՐԻՈՐԴՆԵՐ

Ամերնանապիք երիտասարդաց ճշմարիտ ուսումնական և կրթեալ հայ աղջիկներ պէտք է, ասոնց պահանջելը բարբարոսութիւն է, սարիւթիւն է, ձածուիթիւն է, վերջապէս վատութիւն է, քանդի չիկայ փաստ մը որ կարող ըլլայ արդարացնել այս անիրաւ պահանջումը, մարդ մը երբ որ և է նիւթ մը ծախու առնէ միշտ կը վճարէ, դերին անդամ իր անձը ոտկով կը ծախէ, անասունն անդամ բոյսերն ալ առանց վճարման ստանալ անկարելի է, ուրեմն օրիորդ մը որ մեզի կենակից պիտի ընենք զայն ստանալու համար ինչո՞ւ իրմէ ստակ կը պահանջենք, ի՞նչ օրէնք և ինչպէ՞ս իրաւունք է այս։

Այո՛ իրաւունքնիս է աղջիկներէն պահանջել պէտք եղածները, բայց ատոնց մէջ չը կայ ստակ, անկէց զատ կրնանք պահանջել միշտ առողջ կազմուած, բարւոք կրթութիւն, ուսումն ու առաքինութիւն և ասոնք մեր անուրանալի իրաւունքներն են։ Որոց՝ Աստուած և օրէնք անդամ համաձայն են և զորս մեք ալ ունենալ կը պարտաւորինք։ Հիմայ տեսանենք թէ մեր Հայ օրիորդներուն մէջ կա՞յ արդեօք մեր թուած պահանջումները, նախ՝ հարուստներէն սկսենք, քանզի անոնք ամէն դիւրութիւններ ունին իրենց անձը հոգալու և իրենց միտքը մշակելու։

Վերամիայլ *** ին աղջիկը խոխոջ գեղեցիկ և լեզուանի աղջիկ մ՚էր, բաւական կրթութիւն առած ըլլալուն իրեն աստիճանակից մէկ քանի երիտասարդաց սիրելին եղած էր, սակայն ինքը միայն մէկը սիրած ըլլալով՝ անոր հետ ամուսնանալ առաջարկեց, այսու ամենայնիւ երիտասարդը երաժշտու-

թեան սիրահարած ըլլալուն երբ տեսաւ որ օրիորդը դաշնակ մը անդամ նուագել չը գիտեր, չընդունեց այս ամօթանութիւնը և աղքատի աղջիկ մը առաւ, որն որ քանչ դաշնակահար մ'էր, սոյն աղքատիկ օրիորդը միայն իր ծննդաբերութիւնը ամուսնոյն սիրելին էր, երբ մանկանը պատճառաւ դաշնակը թողուց հետևաբար մարեցաւ սէրը, առերեսութիւնը յօրդեց և անկրթութեամբը պատճառաւ իր մօրը առնը դրկուեցաւ:

Նոյնպէս մեր ամենուս գիտցած * * * պէսյին քոյրը որ քանչ լեզուագէտ և խնդալի աղջիկ մ'է իր թերեւս ամաւթեամբը պատճառաւ տակաւին իր առնը միացած է, չեմ գիտեր ո՞ր երիտասարդը զինքը ուզեր է, սակայն ինքը երիտասարդին աղքատիկ ընտանիքէ ըլլալը պատրուակելով մերժեր է· այս պատը ամեն ազգի մէջ կայ, հարուստ աղքատաց հետ խնամութիւն ընելէ կը խորշին, առարկելով թէ՝ աղքատի հետ պսակուած հարուստին մազը շատ կը ճերմկի:

Տակաւին շատ տեսակները կան կորուստներուն մէջ զոր թուելու համար շատ թղթեր մրոտելու է, մենք դառնանք աղքատասուն, մեր բուն ըսելիքը անոնց վրայ է:

Խեղճերը տեսնելով որ ստակի պահանջումը աւելցաւ, ոտիսուեցան առ երեսս կըրթուիլ, քիչ մը բան սովրիլ, որպէս զի դէթ անով ինքզինքնին ծախելու կարող ըլլան, քիչ մը գպրոց դային, քիչ մը դաշնակահարութիւն սովրեցան, քիչ մը հայերէնի գործնական լեզուն ուսան, քիչ մ'ալ նորաձեւութեան յարեցան, ասանկով եղան ուսումնական օրիորդներ, խեղճ երիտասարդները որոնք քիչ մը դժգոհում ունին և բանական ալ ուղղախոհ են փոխան ստակի «Հատասիկ մեղի պէտք ըլլալիք բաները» ընտրելով սկսան այդ ուսումնականներուն հետ ամուսնանալ կարծելով թէ երջանիկ պիտի ըլլան և խղճերնին հանդարտ պիտի ըլլայ· բայց ինչ տեսան, այն կրթուած և քիչ մը դաշնակ գարնել գիտցող աղջիկներուն բարոյականը շատ դէշ կերպով եղծուած էր, ալ ատանոյ և կանանց մէջի հատատարութիւնն ալ մոռնալով սկսան իրենց ամուսնոյց չի հաւնիլ վայրենի կարծել, որովհետև այնպէս դատարակուեցան խեղճերը:

Ատոնցմէ շատերն ալ ամուսնական կեանքը առ ոչինչ համարելով քիչ մը դաշնակահարութեամբ և քիչ մ'ալ լեզուագիտութեամբ հպարտացած մերժեցին իրենց բաղդերը, տարի քսին լյաւ, բայց ինչ օգուտ բնութեան ձայնին ալ խուլ չի կարենալով ըլլալ իրենց նախամօրն օրինակին հետևեցան ըսելով թէ պսակ բառը անծանօթ էր Ադամին ու Եւային: Շիտակը դէշ դաստիարակութիւն չէ այս:

Ահա այսօր այս վիճակին մէջն են մեր ուսումնական կարծուած Հայ օրիորդներէն մեծ մասը, այս մէթօտը թրախուժայէն աւելի դէշ հետեւութիւն ունեցաւ, որովհետև ոտակ ճարելու համար էէլֆը, ֆէլէնի, եամֆիլիէնը ձգող օրիորդներնիս, բիանօ, պար, մոխրեթրայութիւն, պատկերհանութիւն սովրելով՝ ազգային մէջ շատ շատ իտալական ազդին յառաջադիմութիւնը պիտի ունենան, որոնց մեծ մասը այժմ փողոցը երթելով, թատրոններու մէջ խաղալով, պարահանդէսներու մէջ պարելով ապրուստնին կը ճարեն:

ԹՈՒՏՐՈՆ

Շ—ռ—ն—ի

ՀԱՅՈՒՆ

1875 ՐԴ ՏԱՐԵԳԱՐՁԸ

Անցաւ ձմեռն եհաս գարուն
Լեռ ձոր այգիք են զարդարուն.
Բայց չծաղկեցաւ պարտեզն հայուն
Ուր դեռ չըկայ սէր միութիւն:

Առաւօտուն կերբ դէպ ի ւսկ
Մեղմիկ ջնջէ գովիկ գովիկ
Ո՜հ, չը դիզուեր ծաղիկն հայուն
Թէ չէ ծըծած սէր մուրիւն։

Լուսինն յերկինս թէ չողղողուն
Շողայ հանդերձ աստղերք վայլուն։
Տըժգոյն հայի գիմայ հայուն
Թէ նա չունի սէր մուրիւն։

Արևըն այն ինչ այգուն ծիծաղ
Կեանք տայ գաշտայ մարգայ խոպաղ,
Մութ կը թողու վայրերն հայուն
Ուր դեռ չկայ սէր մուրիւն։

Երբ թէ տեսնես թուփնառական
Ոզդիք թշուառ չըլլին ցիր ցան,
Նոյա պատճառ միակ, հայուն
Չունենալն է սէր մուրիւն։

Երբ թէ կեաս տարիս այս նոր
Փառք ղգեցյաւ երկիր բոլոր,
Բայց սուգ առին աւերք հայուն
Ուր դեռ չկար սէր մուրիւն։

Աւա՛ղ։ երկինք ըզմեզ մոռցաւ,
Չեզմ լոյս կեանք չկայ ըսաւ,
Մինչև որ նոր օր գայ հայուն
Եւ աւետեայ սէր մուրիւն։

Մ. Կ. Ն.

ՈՒՅՏՈՒՐՄԱՍԻՕՆ

Այսպատառօտ կեանքն մեկը պօտալով կը-սէր իր տղին։

— Ծո՛ Ագրիպպա, երկու աչքդ քեօրնայ, ի՞նչ կընես կոր, ատ տաեն եղաւ, տահա վարպետ չես գացեր, ինչ ըսեմ, հեմէն գեռնէն տակը անցնիս։

— Բէք աղէկ, մայրիկ, սըկէ քառասուն բարա տուր ինձի, երթամ Գալաթիացիէն անցնիմ։

Շերբէթի Խայրիէի չոգենաւուն մէջ։

— Էյ նախու գալդաձա, հասնողը պիէ մէյօրմուսն ալիս, վաթօրլուրտա տյուսմագ հասած։

— Ա՛ֆ հեբրխնիզ, օհասած ախախլինիզ պէնիմ լչէն ախյիլ, պէն տյուսմայօրում, սալթ հաթը յօրում։

* * *

Պադաձա չըֆըտ օղլու, չոս ելախլէնելերի քաչա՞ վէրիյօրսուն։

— Ա՛ֆ հեբրխն էֆէնտիմ, պէն չըֆըտ ախյիլիմ. իլը եվվել նէ ճինս միլլէթ օլսուդումու ալնա սա, սօղրա մալին ֆեյաթընը ալնա։

* * *

Դպրատան տղայ մը իր դասատուին կը հարցունէր։

— Պասուելի. ինչ դօրութեամբ արեգակը իր առանցքին վրայ կը դառնայ։

Դասատուն քիչ մը առնէն հաղալէն վերջը ըսաւ,

— Ծո՛ Աթանաս, քու ժամանակդ չէ ատանկ բաներ հարցունելու, դնա՛ տեղդ եղուն դասերդ պատրաստէ. ամէն տաեն ատանկ բաներ հարցունելու ըլլաս նէ չիդար էլլար։

* * *

Շաբաթ օրուան եկած առտիկ անձրևնեբուն վրայ պարտիզպան մը կըսէր իր մէկ ընկերին։

— Բարեկամ, թէորը այս անձրևը դեռ քանի մը օր ալ առանկ չարունակելու ըլլայ, հողին մէջ բան չի մնար ամէնքն ալ դուրս կելլեն։

— Ի՞նչ կըսես կոր աղբար, մի զրուցեր հիմա խելքիս կուգայ. երկու կին ունիմ հողին մէջ, և մէկ մ'ալ հիմակուան առածս երեք. առանկ քեսած տաեղին ո՞վ պիտի հոգայ ատոնք։

* * *

Հայր օրա, ղուկաս ասղ, բարեկենդանա տահա եփէյի վագըթ վար, նէյ

բալթօնուղու թէրա կկյմիչսինիղ։

— Ձանըմ սեպէսի բարկինդաՆ մը եա՛, սէն օ՛ պէյօղլունուն քիրէճլի սիճիօղլարընը կէօրմի՞ւնմիս, կալիպա փանթալօնումուղուսա պիղէ թէրա կկյսիրէճէք։

* * *

Ամմա սինեօռ պու հադսըղ չէյ, բասթա դըրդ փարայ օլսուղու վադրթ, փապլավա նէ՞յէ ալթմըշ փարայ օլսուն, իքիսինինեակ հարճը, ճիւրմի պիր տէյի՞լմի։

— Ալճ էտէբսինիղ միւսիւ, բադալամատա ֆաղլա օլարադ 2—3 ախրէմ չէրվիշ եաղը դալթըյօրուղ։

* * *

Մատմազէլ Գալթին, ժօրժա օլան իշինիղի թէսվիյէ էթմի՞ղ մի։

— Ջօղատա՛ն, օ պիր տուբ դատըն ալտը էվլէնակ, պէնաէն ախունէտայա կկրմէմէյէ եէմին էթմախ։

— Ընդատըմ, Հայր կղէմէսին տէտիի կէնէ կէլակ չէդաը, նէյիսէ կէօրիւբսէն պէնաէն սէլամ սէօյլէ։

— Պէնաէն էվվէլ սէն կէօրիւբսէն պէօյլէ քի պանա պիր Համբերութիւն թէղպիհի տահա կէթիրսին քի չէքէյիմ։

* * *

Հայվան հէրիֆ, քէօ՞ը միւսին, օն արչըն ուզադտա սը՛զմաըղն մը քի այաղըմա պատըր։

— Նյ նէ զարարը վաը ըմըշ այ էֆէնտիմ, տէմինաէն թաշ թաշըյան մէրքէպին պիրի տէ պանա պու Համըը էթմի՞ ամա, տէօնիւպ տէ պիր գարնադը տէմէտիմ։

* * *

Մատաթ աղա, պու նէ՞ Համ, պու Համաատա լաբճին իլէ կէղիլո՞ մի։

— Պրադ աատամ, ճանընը սէվկիսէն, սաը կիւնիւ պիր էվէ կիթմիշ իտիմ, Համճի Համտէմ իլէ Մատամ Անկօատա օրայա Ծնունդ Ընորհաւորունա կէլիպ, կիթտիղինատ եէնի կալօշլարըմը կկյիպ, ալմըշ եւրիւյիւ վէրմիշլէր։

Օսմանիէ Թատրոնին մէջ դերասանին մէկը «Ջէվզէքլէրին Խիւլասատը» անուն երգ մը կերգէ, Բերայի հաւկիթ պարոնները այս բանին դէմ զայրանալով հեղինակը կը փընտռեն որպէս զի լաւ մը դրոշմեն, և իմանալով որ տպուած երգին տակը հեղինակին անունը չկայ պ. Թօսպաթեանը կը կարծեն, բայց նա ճշմարտապէս ուրանալով կըսէ թէ՝ ես հեղինակը կը ճանչնամ, սակայն խեղճը պարզ բանաստեղծութիւն մ՚ըրած ըլլալուն, ես դերասանական հմտութեանդս դործին և ձեւերուն ծանր կերպարանք տուի, ահաւասիկ առէք սա թուղթը կարդացէք, եթէ մէջը ցցուցածիս չափ ղէվզէկութիւն կայ վըրէժնիդ պ. Ռշտունիէն առէք, իսկ եթէ ո՛չ ինձմէ ալ վրէժ առնելու իրաւունք չունիք, վասն զի դերասան մը միշտ պարտաւոր է նիւթի մը բնականը ձեւացնելու։

Ահաւասիկ պ. Ռշտունիին դրած «Ջէվզէքլէրին Խիւլասատը»։

ՋԷՎԶԷՔԼԷՐԻՆ ԽԻՒԼԱՍԱԹԸ

1°

Վիչէն գուլունուղ քէնախիմ,
Սիղէ թադտիմ էտէրիմ.
Աչըքթաշըք հիւնէրիմ,
Կիւղէլէրի սեվէրիմ։

Եվրօպայը տօլաշաըմ,
Ջօղ դըղլարա սաթաշաըմ.
պէն նէ՛ գուրնաղ թիւքիյիմ,
Հէփսինիտէ ալատաթըմ։

Ն-է-ր-Ը

Պոյում պօսում եէրինատ,
Ջէքեավէթիմ քէմալատ.

Պանա զէ՛վզէ՛ք սէյօրլար ,
Էյլէ չէյ վա՛ր մը պէնտէ ։

Պէյլէր տօղրու սէյլէյին ,
Պէնտէն հիչ չէ՛քինմէյին .
Օյնատըըմ բօլդատա ,
Պիր դուտուր վարտա տէյին ։

2։

Եօլտա պիր կիւզել կէօրտիմ ,
Օնա կէօյնիւմիւ վէրտիմ .
Ա՛հ զիվզիմ սադըզ օլուրում ,
Պրագմամ էյէր էօվմէզտիմ ։

Գօվտա պէնի ալտըրմամ ,
Տէօյսէ տոխի հըրսլանմամ .
Սարըըրըմ էօփէրիմ ,
Օն ալթը սէֆէր թամամ ։

Ներուն

Դաշ , կէօզ պուրնում եէրինտէ ,
Կուսմա՛ օմ էտամ նատիսէ .
Պանա հօ՛վիտա սէյօրլար ,
Էյլէ չէյ վարմը՞ պէնտէ ։
Պէյլէր տօղրու սէյլէյին , ևն ևն ։

3։

Տիւիւն պալօ նէրտա՛ օլտա ,
Պանա տավէթ օլմազտա .
Գըզլար , տօղրու դօշարըմ ,
Սալըրտաթի տօֆիայա ։

Հըսըմ , թաալիւք տինննէմէմ ,
Սայկը ֆիլանտա պիլմէմ .
Պիր դըզ պուլուր օյնարըմ ,
Ճանը չըգտա դոյ վէրմէմ ։

Ներուն

Սաաթ , դօրտըն ճէպիմտէ ,
Տար բանթօլում սըրատէ .
Պանա զի՛ապկ տէյօրլար ,
Էյլէ չէյ վա՛րմը պէնտէ ։

Պէյլէր տօղրու սէյլէյին , ևն ևն ։

4։

Իւսթիւ ալըք ֆայթօնտա ,
Կէ զինիրիմ բխացատա .
Հարֆ ատթարըմ դըզլարտա ,
Պըրադըըմ մէրագտա ։

Հէվսինէ մէ՛քթուպ եազտըր ,
Շէ՛քէր չիչէ՛ք եօլտաըմ ,
Ցընտաը՛քճ՛ը՛ք սադ օլտուն՝
Տէրիմ « Սանա պէն եանտըմ » ։

Ներուն

Բօլթիդամ եէրինտէ ,
Ցրանսըզտամ իլէրտէ .
Պանա հաֆի՛ֆ տէյօրլար ,
Էյլէ չէյ վա՛րմը պէնտէ ։
Պէյլէր տօղրու սէյլէյին , ևն ևն ։

5։

Փարամա՛եէրտէն հիչ եօզ տուր ,
Իմիսալըըմ բէ՛ք չօզ տուր .
Տալդավու՛քլու՛ք էտէրիմ ,
Տայմա գարնըմ բէ՛ք թօզ տուր ։

Պաղը դըզլար դըզարլար ,
Պանա տայադ ատթարլար .
Լա՛քին պըրթըմ պալչալը՝
Ջապիթլէրտէ թանըրլար ։

Ներուն

Գու տուրաթ վարքէն պէնտէ ,
Հիչ ուրթանմամ ճիհանտէ .
Պանա զըրզո՛ք տէյօրլար ,
Էյլէ չէյ վա՛րմը պէնտէ ։
Պէյլէր տօղրու սէյլէյին , ևն ևն ։

Ա՛լտոնի

ՍԻՎՐԻՀԻՍԱՐԻ ԽՆԴԻՐԸ

Եւրոպայի մէջ շատ տեղեր դաստիարակութիւնը կղերին ձեռքէն առնելու ջանքեր եղան և կըլլան։

Դաստիարակութիւնը կղերին ձեռքէն առնելու սկզբան ճշդութիւնը մինչև ո՛ր աստիճան ճշմարիտ է կամ օգտակար, առայժմ միտք չունինք աւտր վրայ խօսիլ, վասն զի ինչ որ Եւրոպացւոց համար օգտակար է, նոյնչափ ալ կամ աւելի և կամ նուազ միշի համար ալ օգտակար է չենք կրնար ըսել վճռաբար, վասն զի ժամանակին, տեղէն, դիրքէն և պարագաներէն կախումն ունի այդ մեծ խնդրոյն լուծումը. բայց սա բացարձակ կերպով կրնանք ըսել որ եթէ մեր կղերը խոհեմութեամբ և չրջահայեցութեամբ վարուի, կրնայ մեծապէս օգտակար ըլլալ ըսա ամենայնի։

Այս կըսեմք մեր այժմու դրից և կացութեան նկատմամբ.

Սակայն ցաւալին այն է որ կղերք ոմանք փոխանակ ազգին խաղաղութեան և բարօրութեան պատճառ ըլլալու, մերթ անխոհեմութեամբ, մերթ չհամոզութեամբ, մերթ անձնասիրութեամբ և մերթ ալ տարօրինակ վարմունքներով ժողովրդեան քար դայթակղութեան և առիթ գրգռութեան կըլլան։

Այս կարգէն է Մալաթիացի Տ. Պօղոս քահանան, որ Գաղատիայէն Սիվրիհիսար կոչուելով աղչկանց վարժարանի դաստիարակութեան պաշտօնով, տեղւոյն ազգայնոց մէջ գժտութեան և խռովութեան որոմներ սերմաներ է, այն Սիվրիհիսարի մէջ, որ 7–8 տարիէ ի վեր յառաջադիմութեան երես բռնած էր չնորհիւ Օգնական ընկերութեան և արդի թաղական խորհրդոյ, որք մեծամեծ և մեծամեծ և բազում զոհողութիւններ մատուցած են, կանոնաւոր գիշերօթիկ և ցերեկօթիկ վարժարաններ բանալով, ընկերութիւններ կազմելով, ընթերցասիրութիւնը ծաւալելով և բազմաթիւ կարեւոր բարեկարգութիւններ ներմուծելով։

Ասկէ առաջ Պոլիսէն մէկ քանի նշանաւոր բանիւրուն և հմուտ աշխարհական դաստատուներ դացին, որոնցմէ մանաւանդ մէկը խիստ մեծամեծ ծառայութիւններ մատոյց առանց ձայն հանելու և ժողովրդեան մէջ առանց երկպառակութիւն և դժտութիւն սերմանելու։

Իսկ Մալաթիայի Տ. Պօղոսի չնորհիւ կը լսեմք թէ ժողովրդեան մէջ երկպառակութիւն ծագեր, քահանայք և վարժապետք ձեծուեր, եկեղեցի և դպրոց գոցուեր և սահմանադրապէս կազմուած թաղական խորհուրդը հրաժարեր է։

Թէև վարչութիւնն ալ չատոնց որոշեր է Տ. Պօղոսը անկէ հեռացնել, բայց հիմայ ինչպէս է եղեր որ չէ կրցեր յաջողիլ։

Առ այժմ Տ. Պօղոսի կարգը վրայէն առնուեր է և կը լսուսանք որ վարչութեան աղդեցութեամբը Սիվրիհիսարէն կը հեռանայ այդ մարդը։

Ուրիշ անգամ դարձեալ պիտի խօսինք։

Ա.

ԹԻՒՆԷԼԻ

ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԵԱՆ ԴԻՆԵՐԸ

1 ղրշ տուողը վարի ծայրեն նստելով ինքզինքը վերի ծայրը կը դտնէ։

60 փարայ տուողը, առաւօտուն նստելով երեկոյին ալ կրնայ ետ դառնալ։

25 ղրշ տուողը, 40 երթևեկութեան համար 40 տոմսակ կառնէ, որոյ հատը 25 փարայի կուդայ, և եթէ մէկ քանի տարուանը մեկտեղ առնուելու ըլլայ, հարկաւ 10–15ի պիտի դայ։

Սասնկ երթայ նէ հարկաւ գիները աւելի պիտի իջնայ, բայց ինչ մեղքերնիս պահենք մենք ալ սիֆթահ մը ընելու համար երեկ գիշեր երբ կայարանը գացինք, այն սոսկալի կամարը տեսնելնուս պէս, չիտակ ետ դառնանք, և անվտանդ կերպիւ տապանակ ուխտիի սկզբունքը ձեռք առնելով տեղերնիս հաստանք։

ՎԻՃԱԿԱՀԱՆՈՒԹԻՒՆ

Մեծ. Էրսէղեան Ցէլեմաք էֆէնտիի նշանաւոր էրկասերութիւններէն էրեք հատ իւղաներկ պատկերները այս անդամ յանձնաժողովոյ մը ձեռամբ վիճակահանութեան դրուած էն։

Վիճակահանութիւնը 500 տոմսակէ կը բաղկանայ, որոյ 3 թիւերը պիտի շահին միայն էրեք պատկերները, որոյ առաջինը՝ ըտղութեան դպրոցարանը անձնատրոյ կիսատմեկ կոյս մը կը ներկայացնէ; երկրորդը՝ Բերայի աղեկատուր հրդեհին կէնդանի մէկ նկարագիրն է, երրորդն ալ Ովկիանոսի մէջ սոսկալի փոթորկի մը բռնուած եռայարկ նաւու մը ալէկոծութիւնը կը ներկայացնէ. այն պատկերներէն էրեքն ալ ընտիր ոսկեզօծ շրջանակներ ունենալով, որոց իւրաքանչիւրին չափէքը՝ էրէնց վիճակահանութեան դրուած դէնէն շատ բարձր են ըստ վկայութեան և գնահատութեան արուեստագիտաց։

Ներկայ վիճակահանութիւնը յառաջիկայ 1875 փետրուար ամսոյ վերջին կիրակի օրը պիտի կատարուի Գալաթիոյ Լուսաւորչեան վարժարանը. իւրաքանչիւր տոմսին դինն է մէկ արծաթ մէճիտ։

Տոմսակներըը կը ծախուին՝

Քրէտի-ժէնէրալ պանքան Պետրոս աղաՏ. Օհանեանի քով, և Պօլիս մեր դրասենեակը։

ԹԱՏՐՈՆ ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ

ՌԵՊԱՅ

Ձիշեալ թատրոնին մէջ ներկայ յունուար 1 էն, Մեծ. Էօվհաննան Պետրոս էֆէնտիի վարչութեանը ներքև շքեղ պատահմունքներ տակ սկսուած է խիստ կանոնաւոր կերպով, այնպէս որ բոլոր հին դիմող հանդիսականք կրնան դոհ ըլլալ թէ հանդստութեան, թէ կերակրոյ և թէ ըմպելեաց ընտրութեան մասին, որոց պէտք եղածէն աւելի հոգ ու խնամք տարուած է։

Մուտքն է արանց համար մէկ արծաթ մէճիտ։

ՏՕՔԹՕՐ Վ. ՕՐՄԱՆԵԱՆ ԷՖԷՆՏԻ

Սոյն ճարտար բժիշկը այժմ իւր կեդրոնատեղին փոխադրած է Բանկալթի Մ. Ցակոր հիւանդանոցին մէջ, ուր ամեն օր պատրաստ է ցորեկուան ժամը 6 էն մինչև երեկոյ, իրեն դիմող ամեն կարգի կարօտ աղքատոյ ձրիաբար բժշկութիւն տանիլ։

Գումգափու Մօլա Թաշլ ճամուէն 4½ կանգուն երեսով տունը 90 կանգուն տեղ մը կայ ծախու։ Ուզողը կրնայ դրասենեակիս տեղեկութիւն առնել։

Թրիլեայի ընտիր տեսակ էլթապատուն չոր աղած ամեն տեսակէն կը գտնուի Պազէ գաբու թաշ խանը։

Նաև կրնայ պահուիլ լուղի մէջ ձմեռելու համար։

Ցաճախորդ խիստ դոհ պիտի ըլլան։

ԻԼԱՆ

Սիրբէճի կակլէնինտէ տէվրեճի մաղազալարը իթթիհատլինտէ պուլունան մադազատա ոօպան վէ մաթպախ իչին Քարտիֆ վէ նեուֆաթըլ մատէն քէօմիւրիւ նամըլմադտա օլուպ, թէչրիճէ իսդեմէմ պույուրան զէվաթըն հէր հալտէ խօշնուտա օլաճագլարը իլան օլունուր։

Մամոյ իւրաքանչիւր չրջանը 52 օրինակ է։
Սպորտագրութեան տեղն է Պօլիս, Զինճիրլի խան վերի յարկ Թիւ 18։
Դուրս երթալիք թերթից փոստային ծախքը առնողին վրայ է։

Շրջանին գինը դահեկան կանխիկ	60
Կիսաշրջանը » »	30
Մէկ Թիւը փարայ	50
Փոխանցման տոկոսն է դահեկան	2

ՇԱՐԱԳԻՐ–ՏՆՕՐԷՆ
ԳԼՈՐԳ Ե. ԱՓՎԱՋԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
Ս. Ղ. ՊԱՐՏԻԶԱՆԵԱՆ ԵՒ ԸՆԿ.
ՐԻԶԱ–ՓԱՇԱ ԽԱՆ ԹԻՒ 3